

تحليلي از مناقب امام علي (ع) به روايت ابن المغازي

علي به زيوري آراسته است که هیچ يك از بندگان به آن آراسته نیست. از عمار بن ياسر روايت شده که گفت: پیغمبر خدا (ص) به علي بن ابی طالب (ع)...

علي به زيوري آراسته است که هیچ يك از بندگان به آن آراسته نیست. از عمار بن ياسر روايت شده که گفت: پیغمبر خدا (ص) به علي بن ابی طالب (ع) فرمود: «اي علي، خداوند تو را به زيوري آراسته که بندگان آراسته به زيوري دوست داشته تر از آن نزد خداوند نیستند.» فضایل و مناقب مولی الموحدين حضرت علي (ع) چنان فراوان است که در مقاله و رساله و کتاب نمی گنجد. در این گفتار شمه يي از فضایل و مناقب آن حضرت که در قرآن مجید آمده و فقیه شافعی معروف به ابن المغازي (متوفي 283ق) آن را در کتاب «مناقب علي ابن ابی طالب» ذکر کرده است، به اختصار یاد می شود.

1- انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت و يطهرکم تطهیرا. (الاحزاب 33/33) از حسن بن علي (عليهما السلام) روايت شده که فرمود: وقتي آیه تطهیر نازل شد، رسول خدا (ص) ما را در زیر پرده يي گرد آورد سپس فرمود: «اللهم هولاء اهل بيتي و عترتي فاذهب عنهم الرجس و طهرهم تطهیرا.» پنج تني که در زیر این پرده یا کسا بودند، عبارتند از: محمد (ص) و فاطمه و علي و حسن و حسين عليهم السلام که به اصحاب کسا به همین مناسبت اشتهاار دارند و شاعران درباره آنان اشعار فراواني سروده اند.

آیت الله دکتر مصطفی محقق داماد

2- قل لاسالکم عليه اجرا الا الموده في القربي. (الشوري 23/42) از ابن عباس روايت شده که گفته است: وقتي که آیه ««قل لاسالکم عليه اجرا الا الموده في القربي» نازل شد، سوال کردند: اي رسول خدا، چه کساني اند آنان که خداوند دوستي و مودت آنان را فرمان داده است؟» حضرت (ص) فرمود: ««علي و فاطمه و فرزندان آنان.»

3- والنجم اذا هوي. (النجم 1/53) از ابن عباس روايت شده که گفته است: من با جواناني نزد پیغمبر (ص) نشسته بودم که ناگهان ستاره يي فرود آمد. پس رسول خدا فرمودند: ««به خانه هرکس که این ستاره فرود آید، او جانشین پس از من خواهد بود.» جوانان بني هاشم برخاستند و نگریستند، دیدند آن ستاره در خانه علي (ع) فرود آمد.

گفتند: ««اي رسول خدا، در دوستي علي گمراه شده يي.» سپس خداوند تعالی آیات والنجم إذا هوي... تا و هو بالافق الاعلي را نازل کرد.

4- انما وليکم الله و رسوله والذين امنوا الذين يقيمون الصلوه و يؤتون الزکوه و هم راکعون. (المائده 55/5) از ابن عباس روايت شده که گفته است: سائلي بر پیغمبر (ص) گذر کرد و بر دستش انگشتری بود. پیغمبر فرمود: ««این انگشتر را چه کسی به تو بخشیده است؟» سائل پاسخ داد: ««آن مردی که در رکوع است.» و این درحالي بود که علي (ع) نماز می گزارد. پیغمبر فرمود: شکر خدایی را که آیه: انما وليکم الله و رسوله... الخ را درباره من و اهل بیت من قرار داد. روي انگشتری که علي (ع) آن را صدقه داد، عبارت زیر منقوش بود: ««سبحان من فخری بانبي له عبد.»

5- ولتعرفنهم في لحن القول. (محمد 30/47) از ابوسعید خدری روایت شده که درباره قول خدای عزوجل: ولتعرفنهم في لحن القول گفته است: «ببغضهم علي بن ابي طالب.«

6- و من يقترب حسنه نزد له فيها حسنا. (الشوري 23/42) از سدی روایت شده که درباره قول خدای عزوجل: و من يقترب حسنه نزد له فيها حسنا، گفته است: مراد از حسنه دوستی آل پیغمبر است. و درباره قول خدای عزوجل: ولسوف يعطيك ربك فترضي، گفته است: مراد از رضایت محمد (ص) این است که اهل بیت او وارد بهشت شوند.

7- مثل نوره كمشكاه فيها مصباح. (النور 35/24) از ابوالحسن (ع) روایت شده که فرمود: «مشكات« فاطمه و «مصباح« حسن و «زجاجه« حسین است. کانه کوكب دري، فاطمه است که ستاره‌یی درخشان در میان زنان عالم است. یوقد من شجرة مبارکه، مراد شجرة مبارك ابراهيم است. لاشرقیه و لاغربیه نه تمایل به سوی یهودیت دارد و نه کشش به جانب نصرانیت، یکاد زيتها یضیی نزدیک شد که به دانش ناطق شود و لو لم تمسه نار نور علي نور، امامی پس از امامی دیگر. یهدی‌الله نوره من یشاء خداوند عزوجل هر که را بخواهد، به ولایت ما هدایت فرماید.

8- ولاتقتلوا انفسکم ان الله کان بکم رحیما. (النساء 29/4) از ابن عباس روایت شد درباره قول خدای عزوجل: و لاتقتلوا انفسکم ان الله کان بکم رحیما گفت: مکشید اهل بیت پیغمبر خود را همانا خداوند عزوجل در کتاب خود می‌گوید: تعالوا ندع ابناؤنا و ابناؤکم و نساءنا و نساءکم و انفسنا و انفسکم ثم نبتهل فنجعل لعناله علي الکاذبین، گفت: پسران این امت حسن و حسین‌اند و نسای امت فاطمه است و «انفس امت« پیغمبر و علي است.

9- وتعيها اذن واعیه. (الحاقه 12/69) از مکحول روایت شده است که گفت: شنیدم که علي ابن ابي طالب می‌گفت وقتی آیه وتعيها اذن واعیه نازل شد، پیغمبر (ص) به من گفت: «ای علي، از خدا خواسته‌ام که گوش تو را آن گوش قرار دهد.« و نیز از مکحول روایت شده که علي (ع) گفت: از آن پس من دیگر چیزهایی را که می‌شنیدم، فراموش نمی‌کردم.

10- والسابقون السابقون اولئك المقربون. (الواقعه 10/56) از ابن عباس درباره قول خدای تعالی: والسابقون السابقون روایت شده که گفت: یوشع بن نون نزد موسی و صاحب یس نزد عیسی و علي نزد محمد (ص) سبقت گرفته است.

11- فاما نذهبنّ بك فانا منهم منتقمون. (الزخرف 41/43) از عیسی بن جابر روایت شده که گفته است: وقتی آیه فاما نذهبنّ بك فانا منهم منتقمون آن حضرت «بك« را به «علي بن ابي طالب« تفسیر فرمود.

12- اجعلتم سقایه الحاج و عماره المسجد الحرام کمن آمن بالله و اليوم الآخر و جاهد في سبيل الله لایستون عندالله والله لایهدی القوم الظالمین. (توبه 19/9) عامر روایت کرده است که آیه اجعلتم سقایه الحاج الخ درباره علي (ع) و عباس نازل شده است. و تفصیل آن بنا بر روایت عبدالله بن عبیده ربذي بدین قرار است که علي (ع) به عباس گفت: «ای عموی من، چرا به مدینه مهاجرت نمی‌کنی؟« عباس پاسخ داد: «آیا من در جایگاهی نیستم که به هجرت برتری دارد؟ آیا من حاجیان را آب نمی‌دهم و مسجدالحرام را عمارت نمی‌کنم؟« سپس خداوند این آیه را نازل فرمود: اجعلتم سقایه الحاج و عماره المسجدالحرام الخ